

૩૩૫૬
મારો લાડકો હીકરો.

બોધ લેવા લાયક રમુલ વાર્તા.

રચના,

એક ગ્રંથસ્થ.

છપાવી પ્રગટ - ગનારૂ

પારસી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.

સ વત ૧૮૪૪

સને ૧૮૮૮

કિંમત છ પૃષ્ઠ.

મારો લાડકો દોરો !

અરે ગભ શ્રીમત માઆપો ! તમારા બાલકોને અતી
મય લાડ લડાવતા સભાળો તમને નીતિના ઉપદેશ કરો
તમને આરે નાર્ગ ચાલવાનું કહો ખરાબ ચાલ ચલાવનાર
માનુષ્યના કેવા ધુરા હાલ થાય છે તેના દાખલાઓ આપો
કેટલાક માણસોને ટેવ હોય છે કે, પોતાને એકજ દોરો હોય
અને ભત્રીયમાં બોલે થવાની આશા ન હોય તો તેને ઘણું
જ લાડ લડાવે છે. લાડ લડાવવો તો તેની હુદમાજ લડાવ
વો જોઈએ લાડ હુદમાજાર જાયતો તે અગત્ર જા ॥ નુકશાનકા
રક થઈ પડે. કેટલાક ગર્ભ શ્રીમત માઆપો બાલકોને વિ
દાર્પી લાડ લડાવતા નથી, પણ કુમગરૂની લાડ લડાવે છે
અને તેવી પાછલથી તેનું કેવું ભયકર પરિણામ નીપજે
છે તે નિચેની વાત ઊપરથી સ્પષ્ટ જણાઈ આવશે

અહમદનગરમાં મીયા કુતેહઅલી કરોને એક મા
ણસ રહેતો હતો આ માણસ પછમાદાર હતો અને પોત
કાયદાના કામમાં હુશીઆર હતો તેથી તેને વડો ન્યાયા
ધીશ કરાવવામાં આવ્યો હતો પચાસ વરસની ઉંમર થઈ
તો પણ તેને ત્યાં પુત્ર પ્રાપ્તી થઈ ન હોતી, તેથી તે હ

એ શ ઉદોસ રહેતો. પુત્ર પ્રાપ્તી અથે તે ઘણુ દાન પુન્ય
 કર્તો. આખરે ઇશ્વર ઇચ્છાથી તેને પુત્ર પ્રાપ્તી થઈ વૃદ્ધાવ
 સ્થામા પુત્ર પ્રાપ્તી થવાથી કર્તેહ અલીનો હર્ષ સમાચો સમા
 ચ નહી. તેણે પોતાની શક્તિ પ્રમાણે દાન ધરમ કર્યુ
 ગાંઠી ઉમરે એકનો એક પુત્ર થયો હતો. તેથી તેણે કાંઈ કહે
 ન હોતા, પણ તે જેમ કહેતો તેમ હાજર કરતા એક
 માઠો થયો, તોપણ કહાતો શકાય નહીં. ત્રીસમારખા
 નામ પાડેલુ તેવાજ ગુણુ ભાઈમા હતા લોકોને તે ગાલો
 ભાડે ધરમા અહીં તહીં હાથ મારે અને લુચાઈમા ગુમાવે
 માપણુ કાંઈ બોલે નહીં છોકરાએ જ્ઞેયુ કે બાપ તો કાંઈ
 કહેતો નથી માટે હવેતો જેમ બને તેમ વધારે હાથ મારવો
 તેથી બાપના ગજવામાંથી પછસા ગાંઠવા માડ્યા અને ઘર
 માથી ઘરેણા ઉચકી લઈ જવા માડ્યા લોકોને ત્રાહે ત્રાહે
 બોલાવવા માડ્યા, પણ હીમત કોની છે, ન્યાયાધીશ આગલ
 કરીયા કરી શકે? બાપ ન્યાયાધીશ એટલે દીકરા ગમે તે
 કરે કોણુ પુછે છે? તેને તાર અને જુગારનુ વ્યસન
 લાગુ જુગારમા હારી જતો અને પછસ ન મળતાતો
 ખાનખાના ઘરમા ચોરી કરતો દરેક જાનુ વ્યસન તેને
 હવે હતુ એક નિવસે બાપની પેટી ફાટી માલથી હજાર
 રૂપાયા કાઢ્યા અને જુગાર રમવા જુગારખાનાના ગયો
 સામા નશીએ એક હજારના દરહજાર રૂપા દાના વીશ હ
 જાર કરી શક્યો. આથી તને વધારે લોભ લગ્યો તે વધા.

રે રમવા લાગ્યો. પણ હવે તેને નરીબદ્દવીએ ચારી આપી
 નહીં જીતેલા બધા રૂપીઆ તે હારી ગયો. ઘરેણા સુધ્ધા
 તેણે જીગારમા મુકી દીધા તે પણ હારી ગયો. ‘હોયો જી
 ગારી બમાણુ રમે’ તેમને વધારે રમવા માડ્યો. આ દાંડે
 નહીં તો બીજે દાંડેનો જરૂર આવશે એમ તે વિચારવા
 લાગ્યો. પણ તેમા તે નીબકન થયો. આખરે ઉઠ્યો. ત્યારે
 સાચુ પાંચ હજારનુ કરજ કરી ઉઠ્યો. હવે આ પાંચ હજાર
 રૂપીઆ લાવવા કયાથી તેના વિચાર થયો જીગાર અને ચો
 રી તો શીખ્યો હતો અને હવે કોઈને લુટવાનો ધધા બારી
 રહ્યો હતો તેણે વિચાર કર્યોકે કોઈ પૈસાદારનો છોકરો મલે
 તો તેને લુટી એવા વિચારથી તે જીગારખાનામાંથી બહુ
 ર નિકલ્યો, અને રસ્તામા ભટકવા લાગ્યો. આખરે તેને તે
 ગામના સાહુકાર મહુકચદનો છોકરો ડાઘાભાઈ મલ્યો. આ
 છોકરો બાપનો એક પુરો હતો. તોપણ બાપે તેની ઉપર સ
 રો ચોપ રાખીને સુધાર્યો હતો તે પોતાના બાપનો વેપા
 શીખ્યો હતો અને સારે માર્ગે ચાલતો. તીસમારખાએ આ
 લાગ સારો જોયો તે તેની સામે ગયો અને બોલ્યો “અ
 લુચ્યા કાલે તો તુ મને રસ્તામા પથરો મારી નાસી ગયે
 હતો, પણ આજ હવે સપાટામા આવ્યો છે હવે તને નહીં
 છોકુ ડાઘાભાઈ આથી ગભરાયો તેબોલ્યો, “ભાઈ, હું
 તો તને મુદલ આજખતો પણ નથી અને તુ આશુ કહે
 છે” તીસમારખા બોલ્યો, “હશે, તે નહીં માર્યો હોયને

તારો ભાઈ હશે તેતો બધું એકનું એકજ છોકરાએ કહ્યું
 “ ભાઈ સાહેબ, મારો ભાઈ પણ નથી હતો મોરા બાપ
 નો એક પુરો છોકરો છું વગર લેવે દેને હું તમને શરૂ
 વાસ્તે માત્ર લુચ્ચો ઠીસમારખા બોલ્યો, તારા ભાઈએ નહીં
 ને તારા બાપે માર્યો હશે એ બધું એકનું એકજતો, ડાહ્યા
 ભાઈએ ધીમે માદ કહ્યું ‘ ભાઈ તને ખીજ કોઈએ માર્યો
 હશે તેમા માને ગો વાક ? ઠીસમારખાએ કહ્યું, “ હવે
 વધારે વાત કરવી રેવા દે, અને તારી પાસે જે કાંઈ હોય તે
 તેના દડ તરીકે મને આપી દે નહીં તો કે હું તારો જીવ
 લઈશ સાહુકારના છોકરાએ જે યુ કે તે તેને છોડવાના
 નથીજ ત્યારે વાણીઆ મુછ નીચી તો કે સારાસાત વખત.
 પોના પાસે જે મતા હતી તે આપી દીધી ઠીસમારખાએ
 વિચાર્યું કે હજી એનો પાસે કાંઈ હશે તે પણ લઈ લઉં,
 અને જો એને જીવતો રહેવા દઈશ તો એ કોઈ દહાડે મ
 ને હેરાણ કરશે પાટે એને પણ પુરો કરી નાખું આ વખત
 તે સાંજ પડી ગઈ હતી અને એકાત રસ્તો હતો તેથી લો
 ફોની આવજા મુદ્દસ હતી નહીં એમ વિચાર કરી તેની ગ
 રદન પકડી ગુ ગલાવીને મારી નાખ્યા અને કપડા ધોરણ
 ને તેનું બાકી રહેલું હાથ આંબું તે લઈને જુગારખાના
 મા દાડ્યો

મલુકચદને જવારે પોતાના છોકરાના થયલા ખુનની
 ખબર મલી ત્યારે કચેરીમા દાડી ગયો, અને ‘ ફરીયાદ

છે ફરીયાદ છે, એમ પુકારવા લાગ્યો. ન્યાયાધીશ સાહેબ ફે
 તેહઅલીએ તેને પોતાની પાસે બોલાવ્યો અને તેની શુ ફે
 રીયાદ હતી તે પુછ્યું પોતાના છોકરાના આવી રીતે થયલા
 ખુનથી તે દીવાના જેવો બની ગયો હતો અને પોતે શુ બો
 લે છે ને શુ નહીં તેનું પણ તેને ભાન નહોતું તેની શી
 ફરીયાદ છે એમ જ્યારે ન્યાયાધીશ પુછ્યું, ત્યારે તેણે આ
 પ્રમાણે જવાબ આપ્યો તે બોલ્યો સાહેબ—સાહેબ, તમારા
 છોકરાને મારા છોકરાએ મારો નાખ્યો ન્યાયાધીશ સાહેબ
 સાબલી ગુસ્સેતો થઈ ગયા પણ જ્યાં ઇનસાફ કરવા બેઠા
 ત્વાનો ઇનસાફ થવો જોઈએ તેથી બોલ્યા—‘ મલુકચંદ શે
 ઠ, આ સાબળીને હું ઘણાજ દસગીર છું પણ તમે જાણો
 છોકરો, ખુનનો ખદલો ખુનથીજ મલવો જોઈએ મારે હું ત
 મારા છોકરાને ફાંસીની સજા કરૂં છું આ સાબળીને મલુક
 ચંદનો પોતાને ઇનસાફ મળેલો સમજ્યો પણ જ્યારે ખરોબ
 ર વીચાર કર્યો ત્યારે માલમ પડ્યું કે, અહીંતો બધું ઊંધું
 બોલાઈ ગયું છે અને તેથી તે બોલ્યો—‘ સાહેબ ક્ષમા ક
 રો મારા બોલવામાં ભુલ થઈ છે મારા એક છોકરા ડાહ્ય
 લાઈનું ખુન તમારા દીકરા ત્રીસમારખાએ કર્યું છે અને તેને
 તમારા બોલવા પ્રમાણે ફાંસીની સજા થવીજ જોઈએ આ
 સાબળીને ન્યાયાધીશે કહ્યું વારુ શુ થઈ ગયું ? મારો છોકરો
 હાથ કે પછી કોનો હાથ પણ મારેતો ખરો ઇનસાફ કરવો
 જોઈએ તેથી હું ખરોબર ઇનસાફ કરીશ ન્યાયાધીશ સાહે

એ પોતાનું ચક્ર ફેરવ્યું મલુકચદને તેની ઉપર વિશ્વાસ ન
 હોવાથી તે બુમ બરાડા પાડવા લાગ્યો કે હમણા ને હમણા
 ઈનસાફ કરે આથી સાહેબને ઘણાજ ગુસ્સો લાગ્યો અને
 તેથી સીપાઈઓને હુકમ કર્યો કે સાહુકારને બહાર કાઢો સી
 પાઈઓ ઘડકા મારીને સાહુકારને બહાર લઈ જવા માડ્યો
 ત્યારે તે સાહુકાર દીવાના જેવો બની ગયો અને મોઢામા
 થી ગાળો કાઢવા લાગ્યો હવે ન્યાયાધીશ સાહેબ ફતેહ અ
 લીથી ન ખમાયું અને તેથી સાહુકારને તરણ માસના સ
 ખત કેદખાનુ અને ૧૦૦૦ રૂપીઆના દંડની સજા ફરમા
 વી ગરીબ બીચારો સાહુકાર! છોકરાનો છોકરાએ ખોચો
 અને વલી ઉપરથી તરણ માસ કેદખાનુ અને હજાર રૂપી
 આ દંડ નશીબ તારા! જ્યારે તરણ મહીને બદીખાના
 માથી છુટ્યો ત્યારે ઈનસાફ મેળવવા ફરીથી એજ ફતેહ અલી
 ન્યાયાધીશ આગલ ગયો. ન્યાયાધીશે તેને કહ્યું કે મેં એ
 વાતની તપાસ કરીતો માલમ પડે છે કે, રસ્તામા કબજોધતા
 મારા છોકરાને તારા છોકરાએ માર્યો અને તારો છોકરો આ
 પધાર્ત કરીને મરી ગયો તારી આવી દુરદશા તરફ નજર
 કરતા મને ઘણીજ દયા આવે છે અને તેથી તને માત્ર
 ૧૦૦૦ રૂપીઆના દંડની સજાકરૂ છું

સાહુકારનેતો આ દાગ્યા ઉપર દાબ થયું તે ત્યાથી
 મુઝો મુઝો ચાલતો થયો બીજે દીવસે ત્યાના રાજાને એક
 અરજ આપી આ રાજા અદલ ઈનસાફી હતો, તેણે તર

તજ ન્યાયાધીશ સાહેબ ફતેહ અલીને બોલાવી મગાવ્યા અ
ને બેઉ પક્ષના સાક્ષીઓ તથા ઇનસાફ આપ્યા રાજ બો
લ્યો—શાક્ષી ઉપરથી સાબે થાય છે કે ફતેહ અલી ન્યાયાધીશ
ના છોકરા ત્રીસમારખાએ રૂપીઆ સાહુકાર મલુકચ દત્તા
છોકરા ડાહ્યાબાઈનું પુત્ર કર્તુ હતું, અને તથા તેને શીક્ષા મ
લવી જોઈએ અને હું તેને ફાસોની સજા કરૂ છું બીજી
આ ફતેહ અલી મોટા ન્યાયાધીશ હતા તેની ખરી ફરજ
એ હતી કે ખરી તપાસ કરી ગુનેગારને શીક્ષા કરવી પણ
એણે પોતાના છોકરા તરફ પક્ષપાત કરીને તેને કાંઈ સજા
ન કરતા સાહુકારને તરણ માસ કેદખાનુ અને બે હજાર
રૂપીઆ દડની સજા કરી આ ઇનસાફ તદ્દન ખોટો હોવા
થી અને ન્યાયનો ખુરશીએ બેસી બીજા કોઈ એવું કામ
ન કરે તેટલા માટે ફતેહ અલીને સાત વરસના કેદખાના
અને પાંચ હજાર રૂપીઆ દડની સજા કરૂ છું અને તે
માર્થી ચાર હજાર રૂપીઆ સાહુકારને તેના થયલા નુકશાન
ના બદલામા મળે

આવોઅદલ ઇનસાફ થાજ સીપાઈઓએ ફતેહ અલીને
ત્રીસમારખાને વકલ્યા અને કેદખાનામા લઈગયા બોલે દિ
વસે ત્રીસમારખાને ફાસી લઈ ગયા, જ્યાં તે ફાંસીના માથ
ડા ઉપર ઉભો થઈને આ પ્રમાણે બોલ્યો—ભાઈઓ હવે મને
સાગી બુધ્ધી આવે છે થોડા વખતમા મારો જીવ નીકળી
જશે અને તેની અગાઉ મારે જે થોડું ઘણું બોલવું છે તે

હું બોલું અને તમે ધ્યાનથી સાંભળશો જેવી આશા છે માબાપો પોતાના છોકરાઓને સુગારવાને ખતો તે જેમ કરે છે તેમ કરવા દે છે અને તે તેથી છોકરાઓ સ્વછંદી બની મરજી પ્રમાણે વરતે છે તો તેની કોઈ દીનસે મારા જેવો હાલત થાય છે મારો બાપ ન્યાયાધીશ હતો અને તેથી હું એમજ ધારતો હતો કે, મને પુછનાર કોણ છે મારા મા બાપેમને સારી કેલવણી આપી સત્યની રીતોએ ચાલતા હો ખબર હતે તો હું આજે આની હાલત પામત નહીં બીજી અતીશય લાડથી માબાપો છોકરાઓને બગાડે છે અને તેથી એકાદ જહાડે મારા જેવી દશા થાય છે માટે માબાપોની ફરજ છે કે તેમણે પોતાના બાળકોને અતીશય લાડ લડાવવા નહીં

આટલું બોલી ત્રીસમા અખા ચુપ થઈ ગયો અને પછી તેને શાસી દીધી.

સમાપ્ત,

જાહેર ખખર

હું ડી ગણી ત.

વીલાયતની હુડીના હિસાબની ચોપડી.

શિક્ષી'ગ ૧-૪૧ થી તે ૧-૫૧ સુધી.

ટેકસ્ટ—પારસી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાંથી મળશે

કીમત આના ચાર

